

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-73>

УДК 339.9

Антонюк Лариса Леонтіївнапрофесор, доктор економічних наук,
проректор з наукової роботи

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6921-2800>**Давиденко Єгор В'ячеславович**

аспірант,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-0452-6173>**Larysa Antoniuk, Yehor Davydenko**

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

**СТАЛЕ ІНВЕСТИВАННЯ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ
МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ****SUSTAINABLE INVESTMENT
IN ENSURING AN INTERNATIONAL COMPETITIVE
NATIONAL ECONOMY**

Анотація. Стаття присвячена актуальним аспектам впливу сталого інвестування на формування міжнародної конкурентоспроможності національної економіки в умовах цифрової та зеленої трансформації. Обґрунтовано, що сучасні підходи та стратегії сталого інвестування призводять до стимулювання інноваційного розвитку. Наведено теоретичну інтерпретацію сталої конкурентоспроможності як багатовимірного поняття. На основі аналізу останніх результатів Індексу сталої конкурентоспроможності продемонстровано, що країни з високим рівнем сталого інвестування посідають лідерські позиції у глобальних рейтингах конкурентоспроможності. Надано характеристику основним тенденціям в стратегіях сталого інвестування поряд із аналізом динаміки обсягів сталого інвестування. На основі аналізу поточного стану сталого фінансування в Україні були ідентифіковані ряд проблем його розвитку. Одним із ключових ризиків виокремлено відсутність окремого структурного державного підрозділу влади з просування сталих іноземних інвестицій, основні функції якого було окремо визначено.

Ключові слова: стала конкурентоспроможність, сталі інвестиції, сталий розвиток, стратегії інвестування, діджиталізація, зелена трансформація.

Summary. The article is devoted to the analysis of current aspects concerning the influence of sustainable investment on the development of international competitiveness of the national economy. It is substantiated that modern approaches and strategies of sustainable investing stimulate innovation-driven development. A theoretical interpretation of sustainable competitiveness is provided as a multidimensional concept that defines an economy's ability to achieve stable long-term growth. Based on an analysis of the latest results of the Sustainable Competitiveness Index, it is demonstrated that countries with a high level of sustainable investment consistently occupy leading positions in global competitiveness rankings. The study emphasizes that sustainable investment is becoming a key component in the transition towards inclusive economic models that prioritize long-term resilience and resource efficiency. The paper analyzes the dynamics of sustainable investment volumes, as well as the increasing number of market participants involved in sustainable investment activities. The paper also provides a detailed characterization of the dominant trends in sustainable investment. The main trends in sustainable investment strategies are characterized, along with an analysis of their most frequent forms of implementation. The key aspects of the EU Competitiveness Compass and the European Digital Innovation Hubs network have been identified within the framework of the digital transformation process. Based on an analysis of the current state of sustainable finance in Ukraine, a set of systemic barriers and constraints has been identified that negatively influence its effective development. Among the most critical issues is the absence of a dedicated state-level institutional unit responsible for promoting sustainable foreign direct investment. The article proposes the establishment of such a structural body and outlines its core functions (image building, investment generation, investment facilitation, policy advocacy). The presence of a national strategy is discussed to a key

determinant for the development of the sustainable finance market in the context of the post-war transformation of the Ukrainian economy.

Keywords: sustainable competitiveness, sustainable investment, sustainable development, investment strategies, digitalization, green transformation.

Постановка проблеми. У сучасних глобалізаційних умовах сталий розвиток виступає ключовим елементом формування довгострокових стратегій на національному та міжнародному рівнях. Міжнародна конкурентоспроможність національної економіки набуває багатовимірного змісту, який охоплює екологічну ефективність, соціальну інклюзію, інноваційний потенціал та стійкість до зовнішніх шоків. Вона відображає здатність національної економіки до збалансованого зростання в умовах взаємозалежності екологічного та соціального капіталу.

Досягнення вищих рівнів сталості вимагає спільних зусиль урядів, бізнесу та громадянського суспільства національної економіки для реагування на нові виклики. Геополітичні ризики та військові конфлікти, негативні кліматичні зміни, цифровий розрив, а також інші фактори вимагають високого рівня міжсекторальної співпраці в національній економіці. Зокрема це питання є актуальним в екологічному регулюванні, де необхідно забезпечити баланс між екологічним навантаженням та продуктивністю, а також у сфері соціальної інклюзії, що можлива лише за активної участі бізнесу у розвитку людського капіталу.

У цьому контексті все більшої актуальності набуває потенціал сталого інвестування як окремого інструменту забезпечення сталих конкурентних переваг. Саме сталі інвестиції забезпечують основу для підвищення рівня людського, соціального та інтелектуального капіталу, що є фундаментом сталої конкурентоспроможності. Незважаючи на розвиток фінансового ринку та появу нових інструментів сталого фінансування, питання взаємозв'язку між сталим інвестуванням і формуванням конкурентоспроможності на рівні національної економіки потребує подальшого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Починаючи з досліджень Майкла Портера [1], в яких було обґрунтовано конкурентоспроможність країни на основі внутрішніх інноваційних можливостей, детермінантів середовища та кластерів як джерел підвищення продуктивності, питання міжнародної конкурентоспроможності національних економік посіло одне із центральних місць у науковому економічному дискурсі. А сама концепція конкурентоспроможності набула методичного дослідження в поєднанні з елементами сталого розвитку, що заклало основу дослідження основних драйверів сталого економічного зростання, зокрема в дослідженнях Д. Кларка [2], М. Портера та М. Крамера [3].

Прикладні дослідження доводять наявність взаємозв'язку між категоріями конкурентоспроможності та сталого інвестування. Р. Гібсон та П. Крюгер беруть за основу розбіжність в оцінках сталого розвитку та фондовою доходністю і доводять наявність премії за ризик для компаній із вищим рівнем невизначеності щодо показників сталого розвитку [4]. Аналіз понад 2000 емпіричних наукових досліджень проведений Г. Фріде продемонстрував прямий зв'язок між ESG інвестуванням і фінансовою стійкістю, де ефективніші результати були отримані при диференціації досліджень за типом активів, а також для ринків, що розвиваються [5].

Теоретичного наповнення набула розробка понять конкурентоспроможності та сталого фінансування з точки зору міжнародних організацій. Дослідження OECD оглянуло визначення сталого фінансування та відповідних таксономій у п'яти різних юрисдикціях та відзначило роль таксономії в здатності підвищити прозорість ринку та зміцнити довіру інвесторів [6]. Комісія ООН розробила принципи відповідального інвестування при оцінці впливу ESG факторів на ефективність інвестиційних портфелів, застосування яких базується на узгодженні дій інвесторів із ширшими цілями суспільного розвитку [7].

Тематика сталого фінансування також набула розвитку з боку українських дослідників. К. Маркевич надав змісту основним новітнім трендам у формуванні «зеленої» економіки та процесах екологізації міжнародної фінансової системи, які є основоположними у здійсненні та нарощенні «зеленого» інвестування [11]. Важливу роль відіграють ініціативи зі сприяння процесам стратегічного планування та фінансування сталого розвитку на національному та регіональному рівнях в Україні, такі як ПРООН [12].

Водночас взаємозв'язок між розвитком процесу сталого інвестування та формуванням сталої конкурентоспроможності на рівні національної економіки потребує подальшої теоретичної систематизації, емпіричного підтвердження та методологічного обґрунтування. Незважаючи на зростаючу кількість досліджень у сфері сталого фінансування, більшість з них зосереджуються на специфічному розкритті інформації стосовно інвестування, тоді як ефект сталих інвестицій на структурну трансформацію та формування сталих конкурентних переваг залишається недостатньо вивченим.

Метою цієї статті є всебічний аналіз як теоретичних, так і практичних аспектів впливу сталого фінансування на формування міжнародної конку-

рентоспроможності національних економік в рамках цифрової та зеленої трансформації. Крім того, дана стаття має на меті обґрунтувати роль інструментів сталого фінансування в довгостроковому зростанні економік та запропонувати підходи до розвитку інвестування, орієнтованого на сталий розвиток, в умовах повоєнного відновлення України.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Стала конкурентоспроможність демонструє потенційну здатність національної економіки забезпечувати стабільне економічне зростання у довгостроковій перспективі, але дотримуючись принципів сталого розвитку. За визначенням WEF, під сталою конкурентоспроможністю розуміється сукупність інституцій, політик і факторів, які забезпечують довгострокову продуктивність національної економіки, водночас гарантуючи соціальну та екологічну сталість [14].

Індекс сталої конкурентоспроможності (GSCI) є важливим інструментом для оцінки здатності країн забезпечувати довгострокове зростання [15]. Особливістю індексу сталої конкурентоспроможності є включення не лише поточних даних про результати у сфері сталого розвитку, але й аналіз тенденцій у динаміці, що дає змогу об'єктивніше оцінювати майбутній потенціал розвитку країн. Середній глобальний показник сталої конкурентоспроможності у 2024 році становить 43,4, що на 56 пунктів менше від ідеального стану сталої конкурентоспроможності. Найбільший розрив між високорозвиненими країнами світу та країнами, що розвиваються залишається за елементом інтелектуального капіталу.

Стале інвестування виступає ефективним механізмом сприяння довгостроковій соціально-економічній рівновазі та формуванню сталої конкурентоспроможності національної економіки. Сталі інвестиції формують основу для структурної модернізації національної економіки, зменшення вразливості до зовнішніх шоків і підвищення інноваційності, а розвинена й прозора фінансова система з наявністю ESG-інфраструктури стимулює приплив інвестиційного капіталу [17].

Оскільки на сьогодні не існує єдиного офіційного визначення сталого інвестування, різні автори та організації трактують це поняття з різних позицій. Одним із найбільш повних є визначення OECD, в якому стале інвестування сприяє розширенню продуктивного потенціалу економіки, одночасно підтримуючи процес декарбонізації, збереження природних ресурсів, створення робочих місць і розвиток навичок, а також забезпечуючи рівні можливості для всіх верств населення. На думку авторів, стале інвестування доцільно розглядати як процес інтеграції екологічних, соціальних та економічних чинників у систему ухвалення інвестиційних рішень з метою досягнення довгострокового ефекту.

З одного боку, інвестори сприймають чинники сталого розвитку як джерело аналітичної інформації, що здатна істотно впливати на довгострокову прибутковість капіталовкладень, і, відповідно, орієнтуються на підвищення фінансової ефективності інвестиційного процесу. З іншого боку, частина учасників ринку керується також соціальною мотивацією – досягненням позитивного впливу на суспільство та навколишнє середовище [19].

Власники активів учасники міжнародних економічних відносин дедалі активніше впроваджують критерії сталості інвестицій не лише у свою інвестиційну стратегію, але й у бенчмарки вимірювання результативності активів. Одним із таких є S&P 500 Scored & Screened Index, який був розроблений для оцінки результативності цінних паперів, що відповідають критеріям сталості (рис. 1). При цьому він зберігає загальну галузеву структуру, подібну до класичного індексу S&P 500 [20]. Хоча досягнення вищої прибутковості не є основною метою індексу, аналіз динаміки обох індексів свідчить про нижчу волатильність S&P 500 Scored & Screened Index у середньо- та довгостроковій перспективі, причому без підвищення рівня інвестиційного ризику. Зокрема, 5-річна річна дохідність індексу S&P 500 Scored & Screened становить 17,60%, що свідчить про його стабільну ефективність у середньостроковій перспективі.

У всьому світі спостерігається стрімке зростання інтересу до сталого інвестування. Загальний обсяг активів під управлінням інвестиційних інституцій, які є учасниками Принципів відповідального інвестування ООН (UN PRI), вже перевищив 128 трильйонів доларів США [21]. При цьому кількість підписантів за останні два десятиліття зросла до понад 5 300 організацій, що свідчить про глобалізацію підходів до інтеграції факторів сталої конкурентоспроможності у інвестиційну політику (рис. 2).

Незалежно від того, здійснюється стале інвестування іноземними чи національними компаніями, воно є ключовим чинником підвищення рівня добробуту населення та досягнення кращого й сталого майбутнього. Сектор сталого інвестування демонструє динамічне зростання, відкриваючи нові можливості та водночас породжуючи низку викликів для провідних учасників фінансового ринку. Ключовим чинником трансформації виступає поступове розширення підходів до класифікації факторів сталого розвитку та сталої конкурентоспроможності.

Сучасні напрями сталого інвестування виступають інноваційним інструментом посилення ролі приватного сектору у досягненні сталої конкурентоспроможності, оскільки поєднують економічну ефективність з вирішенням суспільно значущих проблем та зменшенням навантаження на екологічну складову (табл. 1).

Рисунок 1 – Порівняння динаміки S&P 500 Scored & Screened Index та S&P 500 Index

Джерело: складено авторами на основі [20]

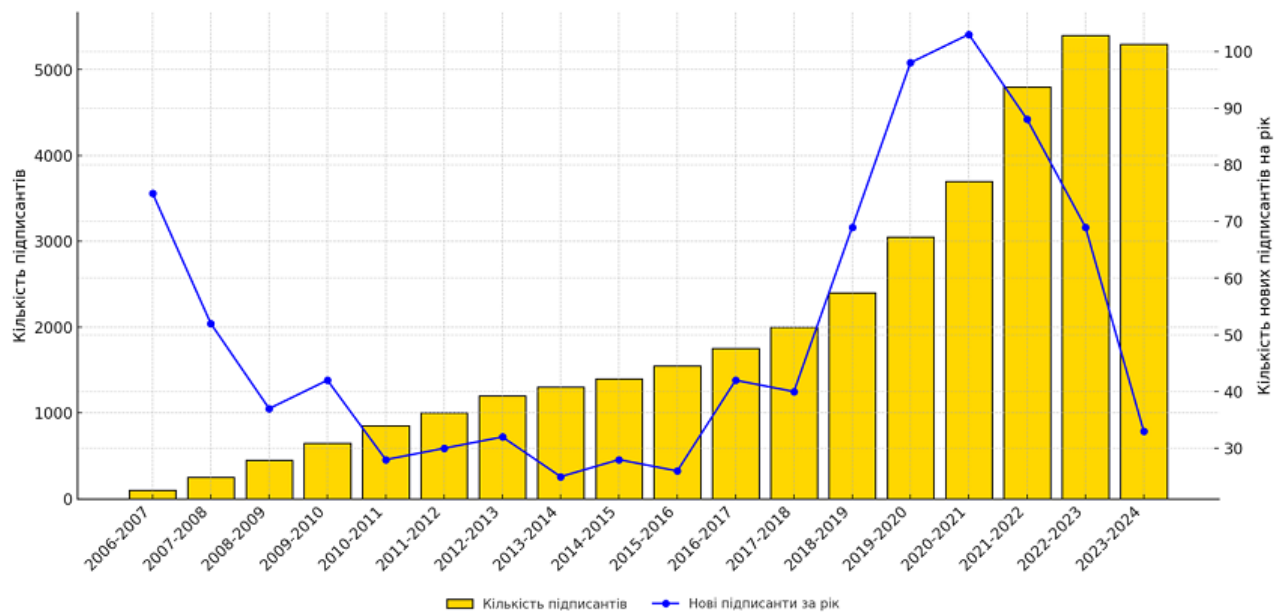

Рисунок 2 – Динаміка кількості підписантів принципів відповідального інвестування ООН

Джерело: складено авторами на основі [21]

Найпоширенішою стратегією сталого інвестування нині є корпоративна взаємодія та активна участь акціонерів, яка застосовується для активів на суму 8,06 трлн дол. США. Другою за популярністю є інтеграція ESG-факторів, яка охоплює 5,59 трлн дол. США в активах під управлінням. Крім того, дані сталого фінансування свідчать про еволюцію ключових стратегій. Якщо у 2018 році негативний скринінг був найпоширенішою стра-

тегією, то у 2020 році найбільш визначальною була інтеграція ESG-факторів, а у 2022 – корпоративна участь та активність акціонерів [23]. Це вказує на зростання ролі стратегій, які підтримують трансформації сталого розвитку, загальний обсяг сталих інвестицій для якої досягнув 8,06 трлн дол. США (рис. 3).

Зміни в стратегіях інвестування стали можливими завдяки останнім змінам та розробкам

Таблиця 1 – Характеристика основних тенденцій в стратегіях сталого інвестування

Основні тенденції	Сутність стратегій	Основні інструменти
Імпакт-інвестування	Вкладення капіталу в інвестиційні проєкти, що забезпечують вимірюваний та позитивний соціальний або екологічний ефект поряд із фінансовою віддачею	Соціальні облигації, зелені та сині облигації, капітальні інвестиції
Сталі портфельні інвестиції	Процес інвестування коштів у інструменти фондового ринку, прибутковість яких залежить від досягнення сталих цілей емітентами	Сталі облигації, сталі індекси та сталі індексні фонди
Позитивний та негативний скринінг	Відбір об'єктів для інвестування у кожному інвестиційному секторі, які мають найвищі або найнижчі оцінки за відповідними критеріями сталості.	ESG ранжування та рейтингування
Інвестування за сферами	Прямі інвестиції, спрямовані на конкретні сфери та сектори, найбільш пов'язані зі сталим розвитком	Капітальні інвестиції, боргове фінансування
Скринінг на основі міжнародних норм	Аналіз інвестиційних об'єктів на відповідність міжнародним стандартам та договорам (такі як вимоги Міжнародної організації праці або Принципи відповідального інвестування ООН)	Ранжування на основі міжнародних норм, комплаєнс-аудити
Інтеграція ESG-факторів	Системне врахування екологічних, соціальних та управлінських факторів у фінансовому аналізі при прийнятті інвестиційних рішень	ESG-звітність, прогнозування та моделювання
Корпоративна участь та активність акціонерів	Стратегія впливу шляхом використання акціонерних прав, що включає прямі контакти з вищим керівництвом або радою директорів відповідно до ESG-принципів	Сукупність способів корпоративного управління

Джерело: складено авторами на основі опрацьованих джерел

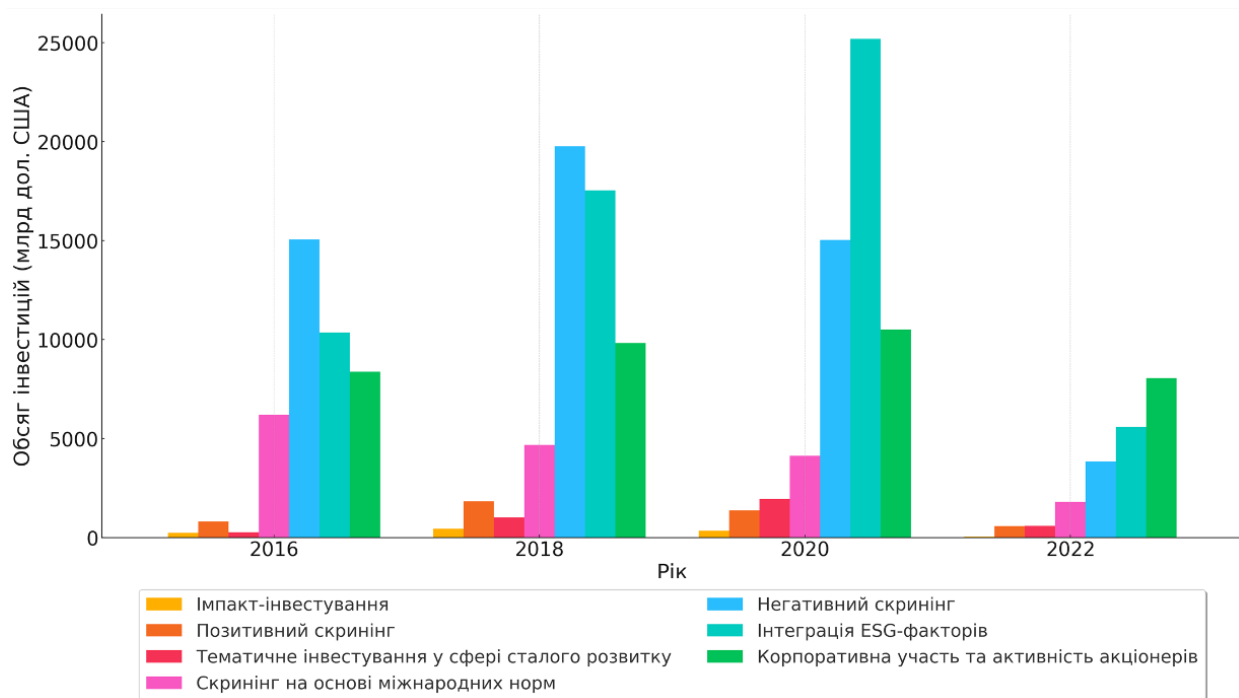

Рисунок 3 – Обсяг сталих інвестицій за стратегіями інвестування (млрд дол. США)

Джерело: складено авторами на основі [23]

стандартів корпоративної звітності зі сталого розвитку, зокрема в межах діяльності Міжнародної ради зі стандартів сталого розвитку та Європейських стандартів звітності зі сталості, в рамках яких вищий рівень прозорості та звітності дозволяє отримувати більш очікуваний рівень результативності. Саме оновлення регуляторних та звіт-

них вимог, а також наявність достовірних даних дозволяють ефективно формувати бізнес-стратегії на основі принципів сталого розвитку.

18 країн із топ-20 Індексу сталої конкурентоспроможності представлені країнами з Європи, що на пряму демонструє зв'язок між обсягами сталого фінансування, системною політикою у сфері

сталого розвитку та рівнями національної конкурентоспроможності (рис. 4). Така концентрація європейських країн серед лідерів GSCI підтверджує ефективність національних стратегій, спрямованих на екологічну трансформацію, соціальну інклюзію та інституційну стабільність – ключових складових збалансованої конкурентоспроможності національних економік.

Рисунок 4 – Частка обсягу сталих інвестицій у світі за регіонами, 2022 рік

Джерело: складено авторами на основі [23]

Нещодавно запроваджений Європейською Комісією Компас конкурентоспроможності ЄС пропонує комплексну концепцію для оцінювання конкурентоспроможності держав-членів на основі таких ключових чинників, як інноваційність, екологічна сталість та макроекономічна стабільність [24].

Концепція, закладена в основу компасу, ґрунтується на довгостроковому та інклюзивному підході до конкурентоспроможності, який ціл-

ком узгоджується з принципами цифрового та зеленого переходу, що є стратегічними орієнтирами сучасної європейської економічної політики. Цифрова трансформація у межах Компасу конкурентоспроможності ЄС розглядається як ключовий чинник підвищення продуктивності та досягнення екологічної стійкості. Необхідним є збільшення інвестицій у цифрову публічну інфраструктуру та масове впровадження передових технологій. Міжнародна конкурентоспроможність ЄС дедалі більше залежить не від відносної вартості праці та ресурсів, а від рівня знань, навичок і людського капіталу [27].

У межах реалізації принципів, закладених у Компас конкурентоспроможності ЄС, важливе місце посідає мережа Європейських цифрових інноваційних хабів (EDIHs), які виступають інструментом практичної підтримки цифрової трансформації бізнесу та державного сектору [28]. EDIHs надають підприємствам доступ до технічної експертизи та можливостей у форматі «тестування перед інвестуванням», що дозволяє апробувати цифрові технології до здійснення інвестицій (рис. 5).

Цифрові хаби виконують роль акселераторів сталих інвестицій, допомагаючи компаніям адаптувати свою діяльність до нових регламентів ЄС, впроваджувати цифрові інструменти моніторингу впливу та підвищувати прозорість. EDIHs формують нові джерела конкурентоспроможності, які ґрунтуються на синергії цифровізації, інноваційності та сталості. В Україні ЄС було визначено 12 цифрових хабів, які мають приєднатися до мережі інноваційних хабів в межах програми «Цифрова Європа».

Важкі наслідки терористичних дій на території України зумовили розвиток програм щодо сталого розвитку та ESG. Міністерство захисту довкілля

Рисунок 5 – Принципи діяльності Європейських цифрових інноваційних хабів

Джерело: складено авторами на основі [28]

та природних ресурсів України визначає основоположними принципами повоєнної відбудови «Build Back Better» і «Build Back Greener». Таким чином, повоєнна відбудова України має бути спрямована не лише на компенсацію завданих збитків, а й на відновлення з покращенням стану порівняно з довоєнним періодом, що передбачає модернізацію економіки, інфраструктури та соціальної сфери. Втім, більшість існуючих стратегічних документів і програм повоєнної відбудови не мають чіткої кореляції з конкретними Цілями сталого розвитку, фокусуючись переважно на відновленні окремих галузей економіки. Однією з основних проблем в Україні виступає саме відсутність окремого структурного державного підрозділу влади з просування сталих іноземних інвестицій. Саме такий орган влади має виступати основним виконавцем чотирьох базових функцій: формування позитивного іміджу, генерація та сприяння інвестиціям, участь у формуванні державної політики [30].

На основі аналізу поточного стану сталого фінансування в Україні, можна встановити наступні перешкоди їх розвитку:

- Недосконалість нормативно-правового регулювання зі сталого фінансування. Відсутність чітких вимог до ESG-звітності або звітності зі сталого розвитку, а також відсутність адаптованих до національного контексту аналогів таксономії ЄС створює нормативну невизначеність для інвесторів та інших стейкхолдерів.

- Низький рівень прозорості. Стале інвестування базується на повноті та достовірності інформації, яка дозволяє виміряти результативність здійснених інвестицій.

- Відсутність розвиненого фондового ринку. Через нерозвиненість внутрішнього фондового ринку в Україні майже відсутні сучасні інноваційні фінансові інструменти, як «зелені» та «сині» облігації, тощо. Наявна інфраструктура фондового ринку не забезпечує належного рівня ліквідності, прозорості та інституційної довіри.

- Недостатній рівень обізнаності учасників фінансового ринку. Більшість проєктів зі сталого інвестування здійснюються за підтримки міжнародних фінансових організацій, що призводить до зменшення довіри до внутрішніх фінансових посередників.

- Слабка державна підтримка з просування сталого інвестування. Хоча стратегія повоєнного відновлення України закріплює відповідність Цілям сталого розвитку, однак необхідною є поточна системна політика держави. У стратегії повоєнного відновлення недостатньо висвітленими є наступні Цілі сталого розвитку ООН: ЦСР 6 Чиста вода та належні санітарні умови (відсутність конкретних заходів щодо відновлення та модернізації систем водопостачання та водовід-

ведення, особливо в постраждалих від бойових дій регіонах), ЦСР 7 Недорога та чиста енергія (проблема підвищення енергоефективності, яка є критично важливою для сталого розвитку), ЦСР 16 Мир, справедливість та інститути (стратегія відновлення не містять більш широких заходів щодо подолання корупції та забезпечення верховенства права).

Саме тому надзвичайно актуальним залишається питання вивчення та імплементації світового досвіду та практик реалізації стратегій сталого фінансування. Залучення та використання фінансової допомоги міжнародних організацій має бути спрямоване в першу чергу на підвищення прозорості фондового ринку, цифровізації фінансового ринку та створення передумов для розвитку новітніх фінансових інструментів. Наявність державної стратегії є визначальною для розвитку ринку сталого фінансування в умовах повоєнної трансформації української економіки.

Висновки. Стала конкурентоспроможність бере за основу економічну конкурентоспроможність як концепцію, проте має на меті досягнення балансу між економічним зростанням, захистом довкілля та соціальним добробутом. Стала конкурентоспроможність покликана не тільки забезпечити формування конкурентних переваг у довгостроковому періоді, а й призвести до вимірюваних ефектів покращення загального добробуту суспільства. Результати дослідження показують, що стале інвестування виступає не лише окремим фінансовим інструментом, а цілісною парадигмою, орієнтованою на досягнення сталого зростання в умовах глобальних трансформацій. У контексті побудови сталої конкурентоспроможності, стале інвестування забезпечує формування довгострокових структурних переваг, які є критичними для успішного функціонування національної економіки у глобальному конкурентному середовищі.

Завдяки інтеграції факторів сталого розвитку в плануванні та здійсненні інвестиційного процесу, формується нова передумова капіталовкладень, які ґрунтуються на відповідальності учасників ринкових відносин перед суспільством і природним середовищем. У дослідженні були встановлені найбільш актуальні тренди впровадження стратегій сталого фінансування, серед яких найбільш поширеною виступає стратегія корпоративної взаємодії та активної участі акціонерів. Крім того, учасники міжнародних економічних відносин дедалі активніше інтегрують критерії сталості не лише у свої інвестиційні стратегії, але й у бенчмарки для оцінки ефективності активів, що відображає зростання значущості концепції сталої конкурентоспроможності як стратегії забезпечення довгострокової фінансової та соціально-екологічної результативності.

Повоєнне відновлення України має бути не просто комплексним, а повністю базуватись на концепції сталої конкурентоспроможності, поєднуючи економічні, соціальні та екологічні фактори. Україна може впровадити стратегії сталого інвестування, щоб ефективно використовувати природні та людські ресурси, мінімізувати ризики і сприяти їхньому відновленню, досягаючи Цілей сталого розвитку. На основі аналізу поточного стану сталого фінансування в Україні було встановлено ряд перешкод його розвитку, а важливим фактором також виступає відсутність окремого структурного державного підрозділу влади з просування сталих іноземних інвестицій.

Подальші дослідження аспектів сталого фінансування доцільно зосередити на розробці кількісних методик оцінювання впливу сталих інвестицій на економічні показники сталого конкурентоспроможності. Надзвичайно перспективним виступає порівняльний аналіз ефективності різних моделей сталого фінансування у країнах з різним рівнем економічного розвитку, а також вивчення й імплементація найбільш інноваційних практик. Подальше дослідження ролі державної політики має визначити пріоритетні інструменти формування сприятливого середовища для масштабування сталих інвестицій в українському контексті повоєнного відновлення.

Список використаних джерел:

1. Porter M.E. *The Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance*. NY : Free Press. 1998. URL: <https://www.hbs.edu/faculty/Pages/item.aspx?num=193> (дата звернення: 28.03.2025).
2. Clark G.L., Feiner A., Viehs M. From the Stockholder to the Stakeholder: How Sustainability Can Drive Financial Outperformance. March 5, 2015. DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2508281> (дата звернення: 28.03.2025).
3. Porter M.E., Kramer M.R. Creating Shared Value. *Harvard Business Review* 89, nos. 1–2. January–February 2011. P. 62–77. DOI: <https://hbr.org/2011/01/the-big-idea-creating-shared-value> (дата звернення: 29.03.2025).
4. Gibson R., Krueger P., Schmidt P. S. ESG Rating Disagreement and Stock Returns. Swiss Finance Institute Research Paper No. 19–67, p. 1–47. *Financial Analyst Journal*, Forthcoming. December 22, 2019. DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3433728> (дата звернення: 29.03.2025).
5. Friede G., Busch T., Bassen A. ESG and Financial Performance: Aggregated Evidence from More than 2000 Empirical Studies. *Journal of Sustainable Finance & Investment*, Volume 5, Issue 4, p. 210–233. 2015. URL: <https://ssrn.com/abstract=2699610> (дата звернення: 30.03.2025).
6. Developing Sustainable Finance Definitions and Taxonomies, Green Finance and Investment. *OECD Publishing*, Paris, 2020. DOI: <https://doi.org/10.1787/134a2dbe-en> (дата звернення: 30.03.2025).
7. United Nations Principles for Responsible Investment. Investing with SDG Outcomes: a five-part Framework. UNEP Finance Initiative and UN Global Compact. 2020. URL: <https://www.unpri.org/download?ac=10795> (дата звернення: 30.03.2025).
8. Маркевич К. «Зелені» інвестиції у сталому розвитку: світовий досвід та український контекст. Київ : Заповіт. 2019. 316 с. URL: http://razumkov.org.ua/uploads/article/2019_ZELEN_INVEST.pdf (дата звернення: 30.03.2025).
9. Фінансування заходів, спрямованих на досягнення Цілей сталого розвитку в Україні. Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН) в Україні. 2022. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/news/finansuvannya-zakhodiv-spryamovanykh-na-dosyahnennya-tsiley-staloho-rozvytku-v-ukrayini-chotyry-klyuchovi-factory-uspikhu> (дата звернення: 30.03.2025).
10. Corrigan G., Crotti R., Hanouz M.D., Serin C. Assessing Progress toward Sustainable Competitiveness. *The Global Competitiveness Report 2014–2015*, p. 53–83. World Economic Forum. URL: https://www3.weforum.org/docs/GCR2014-15/GCR_Chapter1.2_2014-15.pdf (дата звернення: 30.03.2025).
11. Global Sustainability Competitiveness Index 2024. Solability – Sustainable Intelligence. URL: <https://solability.com/download/the-global-sustainable-competitiveness-index-2024/?tmstv=1743087542> (дата звернення: 31.03.2025).
12. Sustainable Investing: Shaping the future of finance. International Institute for Sustainable Development. 2020. URL: <https://www.iisd.org/system/files/publications/sustainable-investing.pdf> (дата звернення: 31.03.2025).
13. Asset and wealth management revolution 2022. Exponential expectations for ESG. PwC. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/financial-services/assets/pdf/pwc-awm-revolution-2022.pdf> (дата звернення: 31.03.2025).
14. S&P 500 Scored & Screened Index Data. S&P Global. URL: <https://www.spglobal.com/spdji/en/indices/sustainability/sp-500-scored-and-screened-index/#overview> (дата звернення: 31.03.2025).
15. United Nations Principles for Responsible Investment Annual Report 2024. UNEP Finance Initiative and UN Global Compact. URL: <https://www.unpri.org/download?ac=21536> (дата звернення: 31.03.2025).
16. Global Sustainable Investment Review 2022. Global Sustainable Investment Alliance. URL: <https://www.gsi-alliance.org/wp-content/uploads/2023/12/GSIA-Report-2022.pdf> (дата звернення: 31.03.2025).
17. What is the EU's Competitiveness Compass and what is it designed to achieve? World Economic Forum. 2025. URL: <https://www.weforum.org/stories/2025/01/what-is-eu-competitiveness-compass/#how-will-the-european-commission-achieve-these-goals?> (дата звернення: 02.04.2025).
18. The Draghi report: A competitiveness strategy for Europe (Part A). European Commission. 2024. URL: https://commission.europa.eu/document/download/97e481fd-2dc3-412d-be4c-f152a8232961_en?filename=The%20future%20of%20European%20competitiveness%20_%20A%20competitiveness%20strategy%20for%20Europe.pdf (дата звернення: 02.04.2025).

19. European Digital Innovation Hubs Network. Leading the digital transformation of small and midsize businesses (SMEs). European Commission. 2023. URL: https://european-digital-innovation-hubs.ec.europa.eu/system/files/2023-09/EDIH_Network_Service_Brochure.pdf (дата звернення: 02.04.2025).
20. Strengthening Sustainable Investment through International Investment Agreements. *OECD Publishing*, Paris. 2024. URL: <https://doi.org/10.1787/a8729c98-en>. (дата звернення: 02.04.2025).

References:

1. Porter M. E. (1998). *The Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance*. NY: Free Press. Available at: <https://www.hbs.edu/faculty/Pages/item.aspx?num=193>
2. Clark G. L., Feiner A., Viehs M. (March 5, 2015). From the Stockholder to the Stakeholder: How Sustainability Can Drive Financial Outperformance. Available at: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2508281>
3. Porter M. E., Kramer M. R. (January–February 2011). Creating Shared Value. *Harvard Business Review* 89, nos. 1–2.: p. 62–77. Available at: <https://hbr.org/2011/01/the-big-idea-creating-shared-value>
4. Gibson R., Krueger P., Schmidt P. S. ESG Rating Disagreement and Stock Returns. Swiss Finance Institute Research Paper No. 19–67, p. 1–47. *Financial Analyst Journal, Forthcoming*. (December 22, 2019). DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3433728>
5. Friede, Gunnar and Busch, Timo and Bassen, Alexander (2015). ESG and Financial Performance: Aggregated Evidence from More than 2000 Empirical Studies. *Journal of Sustainable Finance & Investment*, Volume 5, Issue 4, p. 210–233. Available at: <https://ssrn.com/abstract=2699610>
6. Developing Sustainable Finance Definitions and Taxonomies, Green Finance and Investment. *OECD Publishing*, Paris. (2020). DOI: <https://doi.org/10.1787/134a2dbe-en>
7. United Nations Principles for Responsible Investment. Investing with SDG Outcomes: a five-part Framework. UNEP Finance Initiative and UN Global Compact. (2020). Available at: <https://www.unpri.org/download?ac=10795>
8. Markevych K. (2019). “Zeleni” investytsii u stalomu rozvytku: svitovyi dosvid ta ukraïnskyi kontekst [“Green” Investment in Sustainable Development: Global Experience and the Ukrainian Context]. Kyiv: Zapovit. 316 p. Available at: http://razumkov.org.ua/uploads/article/2019_ZELEN_INVEST.pdf (in Ukrainian)
9. Finansuvannya zakhodiv, spriamovanykh na dosiahnennia Tsilei staloho rozvytku v Ukraini [Financing Actions to Achieve the Sustainable Development Goals in Ukraine]. United Nations Development Programme (UNDP) in Ukraine. (2022). Available at: <https://www.undp.org/uk/ukraine/news/finansuvannya-zakhodiv-spriamovanykh-na-dosiahnennya-tsiley-staloho-rozvytku-v-ukrayini-chotyry-klyuchovi-factory-uspikhu> (in Ukrainian)
10. Corrigan G., Crotti R., Hanouz M. D., Serin C. Assessing Progress toward Sustainable Competitiveness. *The Global Competitiveness Report 2014–2015*, p. 53–83. World Economic Forum. Available at: https://www3.weforum.org/docs/GCR2014-15/GCR_Chapter1.2_2014-15.pdf
11. Global Sustainability Competitiveness Index 2024. Solability – Sustainable Intelligence. Available at: <https://solability.com/download/the-global-sustainable-competitiveness-index-2024/?tmstv=1743087542>
12. Sustainable Investing: Shaping the future of finance. International Institute for Sustainable Development. (2020). Available at: <https://www.iisd.org/system/files/publications/sustainable-investing.pdf>
13. Asset and wealth management revolution 2022. Exponential expectations for ESG. PwC. Available at: <https://www.pwc.com/gx/en/financial-services/assets/pdf/pwc-awm-revolution-2022.pdf>
14. S&P 500 Scored & Screened Index Data. S&P Global. Available at: <https://www.spglobal.com/spdji/en/indices/sustainability/sp-500-scored-and-screened-index/#overview>
15. United Nations Principles for Responsible Investment. Annual Report 2024. UNEP Finance Initiative and UN Global Compact. Available at: <https://www.unpri.org/download?ac=21536>
16. Global Sustainable Investment Review 2022. Global Sustainable Investment Alliance. Available at: <https://www.gsi-alliance.org/wp-content/uploads/2023/12/GSIA-Report-2022.pdf>
17. What is the EU's Competitiveness Compass and what is it designed to achieve? World Economic Forum. (2025). Available at: <https://www.weforum.org/stories/2025/01/what-is-eu-competitiveness-compass/#how-will-the-european-commission-achieve-these-goals?>
18. The Draghi report: A competitiveness strategy for Europe (Part A). European Commission. (2024). Available at: https://commission.europa.eu/document/download/97e481fd-2dc3-412d-be4c-f152a8232961_en?filename=The%20future%20of%20European%20competitiveness%20_%20A%20competitiveness%20strategy%20for%20Europe.pdf
19. European Digital Innovation Hubs Network. Leading the digital transformation of small and midsize businesses (SMEs). European Commission. Available at: https://european-digital-innovation-hubs.ec.europa.eu/system/files/2023-09/EDIH_Network_Service_Brochure.pdf
20. Strengthening Sustainable Investment through International Investment Agreements. *OECD Publishing*, Paris. (2024). DOI: <https://doi.org/10.1787/a8729c98-en>

Стаття надійшла до редакції 11.04.2025